

УДК3778.011.3

ЕКОЛОГІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА

Яблуновська Катерина Олександрівна,
*асистент кафедри методики професійного навчання,
Миколаївський національний аграрний університет*

Нові вимоги суспільства до освіти зумовлюють потребу підготовки екологічно грамотного молодого покоління, здатного здійснювати екоцентричний підхід у взаємодії з природою. Сучасна парадигма освіти ставить на вершину освітньої діяльності виховання екологічної грамотності, а отже, екологічної компетентності особистості та суспільства.

Стратегія реалізації цього завдання вимагає накопичення позитивного наукового та практичного досвіду взаємодії людини і природи, утвердження пріоритету всіх форм життя як умови існування людства. Очевидно, що без підсилення в системі професійної освіти уваги до формування гармонійної системи загальнолюдських, громадянських та професійних цінностей досягти цієї мети неможливо [1].

Проблему компетентності досліджують багато науковців у своїх працях, вони розкривають принципи організації екологічної підготовки майбутніх педагогів, досліджені особливості здійснення теоретичної екологічної підготовки під час вивчення дисциплін вищої школи. Екологічна компетентність є складовою частиною життєвої компетентності теоретичні засади якої розкрито у працях С.П. Бондар, Дж. Равеном, А.В. Хуторським, І.П. Ящук. Однак незважаючи на різноманітну кількість публікацій проблемі екологічних знань та культури на сьогодні не досить розроблено питання екологічної компетентності для майбутніх викладачів.

Аналіз сучасного стану професійної компетентності майбутніх викладачів в цілому та на початку освіти, свідчить про те що у більшості студентів, не є частиною їх моральних переконань.

Оскільки професійна компетентність охоплює всі сфери особистості (потребно-мотиваційну, емоційно-вольову, когнітивно-пізнавальну, моральну, екзентійно-побутову, діючо-практичну, міжособистісно-соціальну) та формується в активній діяльності, виступаючи проміжним етапом на шляху до професійної майстерності, то вище зазначені сфери можна вважати критеріями професійного становлення особистості в системі освіти. Від рівня їхньої сформованості залежить ефективність самовизначення майбутніх викладачів.

Екологічна компетентність передбачає наявність глибоких знань про навколишнє середовище, екологічний стиль мислення, що зумовлює відповідне ставлення до природи та свого здоров'я; уміння і досвід розв'язання екологічних проблем; безпосередня участь у природоохоронній роботі, а також здатність прогнозувати можливі негативні віддаленні наслідки природо-перетворювальної діяльності людини. Важливе місце у формуванні екологічної компетентності майбутнього викладача займає екологічна освіта, що торкається всіх сфер матеріальної і духовної діяльності людини.

Не зважаючи на досить помітний пласт педагогічних досліджень екологічного спрямування, не всі аспекти пов'язані компетентності з розумінням суті та структури екологічної компетентності особистості, факторів, умов та технологій її формування екологічної компетентності майбутніх викладачів спеціальних предметів закладу професійної (професійно-тенічної) освіти[2].

В умовах неперервної екологічної освіти здобувач освіти, який приходить до вищого навчального закладу освіти, вже володіє певними екологічними знаннями. Практична діяльність здобувачів вищої освіти, спрямована на формування її екологічної компетентності, має чіпляти всі сторони діяльності, насамперед пов'язані з охороною природи.

Особливе значення має пошуково-дослідна діяльність здобувачів освіти, яка припускає оволодіння простими прийомами наукового еколого-орієнтованого дослідження, набуття умінь і навичок самостійного здобуття знань, підвищення пізнавальної активності і розвиток творчих здібностей, самостійне вирішення навчально-пізнавальних задач шляхом постановки проблеми, планування пошуку, знаходження прийомів і способів вирішення різних задач у процесі спостережень, узагальнення екологічних матеріалів.

Найважливішою стороною екологічного утворення майбутні викладачів є формування екологічної компетентності, в основі якої лежить відповідальне ставлення до природного середовища як до суспільної і особистої цінності. Від рівня екологічної компетентності викладача, його педагогічної майстерності в професійній еколого-орієнтованій діяльності залежить те, якою мірою вдається реалізувати цілі безперервної екологічної освіти.

Таким чином, узагальнюючи вищезазначене, можна сказати, що під екологічною компетентністю майбутнього викладача ми розуміємо інтегративну властивість особистості, що системно поєднує засвоєні екологічні знання, уміння, навички, способи еколого-безпечної поведінки, набуті екологічні цінності і здатності застосовувати досвід еколого-безпечної діяльності у

професійно-педагогічних і життєвих ситуаціях, керуючись непрагматичною мотивацією взаємодії з довкіллям.

Список використаних джерел:

1. Єршова Л. Трансформація системи цінностей учнівської і студентської молоді в контексті реформування вітчизняної професійної освіти. Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка (Київ). 2018. № 16. С. 162–168. DOI:<http://doi.org/10.32835/2223-5752.2018.16.162-168>.

2. Яблуновська К. Екологічна підготовка майбутніх викладачів закладів професійної (професійно-технічної) освіти / К. Яблуновська // Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання : збірник матеріалів XII всеукраїнської науково-практичної конференції (звітної), Київ, 5-18 березня 2018 р. - К. : ІІТО НАПН України, 2018. – С. 218-220.